

© UN Photo / Kibae Park

TƏMİZ SU VƏ SANİTARIYA: Bu nə üçün vacibdir?

Məqsəd nədən ibarətdir?

Hamı üçün sanitariya və təmiz suya çıxışı təmin etmək.

Bu nə üçün vacibdir?

Təmiz su, sanitariya və gigiyenaya çıxış insan hüquqlarından biridir, lakin milyonlarla insan gündəlik həyatlarında ən bəsit xidmətlərdən istifadə etmək üçün böyük çətinliklərlə üzləşir.

Dünya üzrə 1.8 milyard insan fekal bakteriyalarla çirklənmiş su mənbələrindən istifadə edir. 2.4 milyard insan tualet kimi sadə sanitariya xidmətə çıxışdan məhrumdur. Dünya əhalisinin 40 faizi su çatışmamazlığından əziyyət çəkir və bu sayın artacağı proqnozlaşdırılır.

İnsanın həyat fəaliyyətinin nəticəsi olan maye tullantıların 80 faizi emal olunmadan çay və dənizlərə axıdılır, nəticədə su hövzələrinin çirklənməsinə səbəb olur.

6 TƏMİZ SU VƏ SANİTARIYA

Dünya əhalisinin 40 faizi su çatışmamazlığından əziyyət çəkir və bu sayın artacağı proqnozlaşdırılır.

Bu nə ilə nəticələnə bilər?

Təmiz su çatışmamazlığı nəticəsində yaranan xəstəliklər 5 yaşadək uşaqların ölümünün əsas səbəbidir; gigiyena şəraitinin olmaması nəticəsində hər gün 800-ə yaxın uşaq bağırsağ pozğunluğu xəstəliklərindən dünyasını dəyişir.

Dayanıqlı inkişaf məqsədlərinə, o cümlədən sağlam həyat tərzini və gender bərabərliyinə nail olmaqda təmiz su və sanitariyanın böyük rolu var.

Su resurslarının rəşional istifadəsi həmçinin enerji və qida məhsullarının istehsalının yüksəlməsini, layiqli iş yerlərinin təmin olunmasını və iqtisadi artımı dəstəkləyir. Su ekosistemi və onun biomüxtəlifliyini qorumağa və iqlim dəyişikliyinə qarşı mübarizə aparmağa kömək edir.

Bu problemin həlli üçün nə qədər vəsait tələb olunur?

Dünya Bankının, YUNİCEF və Ümumdünya Səhiyyə təşkilatının tədqiqat qrupunun məlumatlarına əsasən 2015-2030-cu illərdə sanitariya və təmiz suya ehtiyacı olan ərazilərin tələbatını ödəmək üçün hər il 28.4 milyard ABŞ dolları tələb olunur. Bu, tədqiqata cəlb olunmuş 140 ölkənin Ümumi Daxili Məhsulunun (ÜDM - verilmiş zaman müddətində ölkə daxilində istehsal olunan əmtəə və xidmətlərin bazar dəyəridir) 0,10 faizi deməkdir.

Fəaliyyətsizlik nə ilə nəticələnə bilər?

Fəaliyyətsizlik həm insanlar, həm də iqtisadiyyat üçün çox ağır nəticələnə bilər.

Dünyada hər il 2 milyon insan, xüsusilə uşaqlar, ishal xəstəliyindən dünyasını dəyişir. Bu ölümlərin 90 faizinin səbəbi aşağı gigiyena səviyyəsi və təmiz su resurslarının olmamasıdır.

Təmiz su və sanitariya sahəsinə sərmayə qoyulmaması Saharadan cənuba doğru Afrika ölkələrində Ümumi Daxili Məhsulun 4,3 faizinin itirilməsi ilə nəticələnə bilər.

Dünya Bankının hesablamalarına görə aşağı gigiyena səviyyəsinin iqtisadiyyata mənfi təsiri və bununla bağlı xərclər Hindistanda Ümumi Daxili Məhsulun 6,4 faizinin itirilməsinə səbəb olub.

İnfrastruktur və nəzarət təkmilləşdirilməsə, hər il milyonlarla insan məhv olacaq. Ekosistemin biomüxtəlifliyi və dayanıqlılığı aşağı düşərək daha dayanıqlı gələcək naminə görülmüş işləri yox edəcək.

Biz nə edə bilərik?

Vətəndaş cəmiyyəti təşkilatları hokümət qurumlarından hesabat istəməli, su təchizatı məsələlərinin araşdırılmasına və inkişafına sərmayə qoymalıdır. Eyni zamanda su ehtiyatlarının idarə olunmasına qadınların, gənclərin və yerli əhalinin cəlb olunmasını təmin etməlidir.

Bu mäsälä ilä bađlı mälumatlılıđın artırılması və konkret tädbirdlärin görülmäsi bütün tərəflərə fayda veräcäk, insan cämiyyäti və ekosistemlärin tamlıđını və dayanıqlılıđını yüksäldäcäk.

Problemin həllinə yönəldilmiş “Ümumdünya su resursları” günü və “Ümumdünya sanitariya” günü kimi maarifləndirmə kampaniyalarında iştirak edə bilərsiniz.

Məqsəd 6 və digər məqsədlər haqqında daha ətraflı məlumat üçün:

<http://www.un.org/sustainabledevelopment>

DAYANIQLI İNKİŞAF MƏQSƏDLƏRİ

DÜNYAMIZI DƏYİŞMƏK ÜÇÜN 17 MƏQSƏD